

Nr 406

Av herr **Johansson, Knut**, *angående beräkningen av pensionsgrundande inkomst.*

ATP är uppbyggt enligt det s. k. fördelningssystemet, som kännetecknas av att utgående individuella pensioner inte bestäms av inbetalda individuella avgifter. Pensionsrätten inom ATP grundar sig sålunda på pensionsgrundande inkomst och inte på hur mycket arbetsgivaren betalt in i avgifter. Men det har vid konstruktionen av ATP varit en klart uttalad strävan att åstadkomma största möjliga samstämmighet mellan avgiftsunderlaget och den pensionsgrundande inkomsten. T. ex. står det i proposition nr 100 år 1959, sid. 59: "Det förtjänar (även) att framhållas, att det kommer att föreligga en i det närmaste fullständig överensstämmelse mellan de slags inkomster, som skall grunda pensionsrätt och de som skall medföra avgiftsplikt."

Denna princip har konsekvent tillämpats vid utformningen av de generella reglerna. Arbetsgivaren betalar sålunda avgift på anställningsinkomster mellan 1 och 7,5 gånger basbeloppet, d. v. s. den lägre gränsen är anpassad till vad folkpensionen avser att täcka och den övre gränsen har anslutits till den maximala inkomst, som blir pensionsgrundande.

På en punkt brister emellertid samstämmigheten mellan avgiftsunderlag och pensionsunderlag. Arbetsgivare har möjlighet att vid bestämning av avgiftsunderlaget få göra avdrag för kostnader, som arbetstagare haft att av sin lön bestrida i anställningen, såvida dessa kostnader uppgår till minst 10 % av lönen. Medgivande om dylikt avdrag lämnas av riks försäkringsverket.

Arbetstagaren kan emellertid inte få tillgodoräkna sig pensionsgrundande inkomst enligt samma regler. Arbetstagares pensionsgrundande inkomst reduceras med hela kostnadsbeloppet, om kostnaderna i anställningen uppgår till minst 500 kr. Det föreligger sålunda en betydande skillnad mellan avgiftsunderlag och pensionsgrundande inkomst. Denna skillnad kan knappast logiskt motiveras.

En bättre överensstämmelse mellan avgiftsunderlag och pensionsunderlag bör därför åstadkommas. Det kan lämpligen ske så att beloppet 500 kr. höjes. Detta är motiverat även av det skälet att penningvärdet förändrats sedan bestämmelsen tillkom år 1959. En maximering av beloppet kan bl. a. av praktiska skäl bli nödvändig även i fortsättningen.

Oavsett beloppets storlek har regelns nuvarande konstruktion synnerligen otillfredsställande konsekvenser. Genom att hela kostnaden avdrages från den pensionsgrundande inkomsten, då kostnaderna uppgår till 500 kr., kan en enda kronas kostnadsökning leda till en reduktion av den utgående pensionen med ca 300 kr. Denna

”tröskeleffekt” kan man undvika genom att konstruera bestämmelsen så, att endast kostnader utöver den fastställda gränsen medför reduktion av den pensionsgrundande inkomsten.

Bestämmelsen om ovannämnda gränsbelopp finns angiven i Kungl. Maj:ts förordning angående beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension den 18 dec. 1959 (nr 551). Den har tillkommit huvudsakligen i förenklings syfte. För att fylla detta syfte är det olämpligt om beloppet fixeras under allför lång tid. Det är därför angeläget att eftersträva ett förenklat beslutsfattande beträffande denna gräns. En sådan förenkling skulle uppnås om riksförsäkringsverket fick i uppdrag att följa utvecklingen och vid behov fastställa nya gränsbelopp.

Med hänvisning till ovan anförda synpunkter hemställs,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär sådan ändring av gällande bestämmelser beträffande beräkning av pensionsgrundande inkomst, att arbetstagares kostnader i anställningen medför reducering av den pensionsgrundande inkomsten endast med belopp, som överstiger viss gräns som riksförsäkringsverket får i uppdrag att fortsättningsvis fastställa.

Stockholm den 24 januari 1968

Knut Johansson (s)
